

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milady Haplové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **T. I. C. C. R., a. s.**, zastoupeného Mgr. Zbyškem Jarošem, advokátem se sídlem Zelený pruh 95/97, Praha 4, proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, zastoupeného JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem Riegrova 12, Olomouc, o žalobě proti rozhodnutím Okresního úřadu v Přerově ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-628/880/02, ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-630/882/02, ze dne 8. 8. 2002, čj. RR-629/881/02 a ze dne 9. 8. 2002, čj. RR-627/879/02, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 Ca 422/2002, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 2. 2003, č. j. 22 Ca 422/2002 - 33,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 1075 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Okresního úřadu v Přerově ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-628/880/02, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí stavebního úřadu Městského úřadu Přerov ze dne 26. 6. 2002, čj. SÚ-2062/2002-K1, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyvlastnění – zřízení věcného břemene k pozemku parc. č. 315/21 v katastrálním území L., jehož vlastníky ve společném jmění manželů jsou M. P. a V. P. Věcné břemeno mělo být zřízeno pro umístění a provozování podzemního vedení telekomunikační sítě včetně jejích opěrných a vytyčovacích

bodů, pro přetínání těchto pozemků vodiči a umísťování v nich vedení telekomunikační sítě v rámci stavby „tranzitní telekomunikační trasa, část B. – hranice PR, úsek O. – N. J. (okres P.)“. Okresní úřad v Přerově se ztotožnil s názorem správního orgánu prvního stupně, že návrh žalobce na vyvlastnění obsahoval nedostatky, o nichž jej stavební úřad uvědomil dne 7. 6. 2002, kdy nařídil ústní projednání návrhu. Z podkladů poté stavební úřad zjistil, že stavba, pro níž bylo požadováno vyvlastnění, již byla provedena. Vzhledem k této skutečnosti označily správní orgány za neúčelné požadovat po žalobci doplnění návrhu na vyvlastnění podle § 46 vyhlášky č. 132/1998 Sb. Podle § 108 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, nelze pro uskutečněnou stavbu vyvlastnit nebo omezit vlastnické právo zřízením věcného břemene, neboť pominul účel, pro který stavební zákon umožňuje vyvlastnit nebo vlastnické právo omezit. Odvolací orgán se zabýval i obsahem odvolání a uvedl, že jelikož nedošlo k uzavření dohody o zřízení věcného břemene, nebyl žalobce oprávněn stavbu telekomunikační sítě provést; učinil-li tak, porušil § 91 odst. 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o telekomunikacích“; s účinností ke dni 1. 5. 2005 zrušen zákonem č. 127/2005 Sb. – pozn. soudu). Předmětem řízení podle § 108 stavebního zákona mohou být podle odvolacího orgánu pouze stavby, které mají být realizovány v budoucnu a nikoliv stavby již realizované. Odvolací orgán závěrem shrnul, že nezjistil nezákonnost ani jinou nesprávnost napadeného rozhodnutí a proto toto rozhodnutí potvrdil a odvolání zamítl.

Okresní úřad v Přerově rozhodnutím ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-630/882/02, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí stavebního úřadu Městského úřadu Přerov ze dne 26. 6. 2002, čj. SÚ-2060/2002-KI, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyvlastnění – zřízení věcného břemene k nemovitosti parc. č. 440 v katastrálním území L., jehož ideálními spoluvlastníky jsou Ing. M. Z. a V. Z. Rozhodnutí bylo odůvodněno obdobně jako výše uvedené rozhodnutí Okresního úřadu v Přerově ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-628/880/02.

Rozhodnutím Okresního úřadu v Přerově ze dne 8. 8. 2002, čj. RR-629/881/02, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí stavebního úřadu Městského úřadu Přerov ze dne 26. 6. 2002, čj. SÚ-2061/2002-KI, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyvlastnění – zřízení věcného břemene k pozemku parc. č. 514/7 v katastrálním území L., jehož vlastníkem je M. K. Rozhodnutí bylo odůvodněno obdobně jako výše uvedené rozhodnutí Okresního úřadu v Přerově ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-628/880/02.

Rozhodnutím Okresního úřadu v Přerově ze dne 9. 8. 2002, čj. RR-627/879/02, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí stavebního úřadu Městského úřadu Přerov ze dne 26. 6. 2002, čj. SÚ-2063/2002-KI, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyvlastnění – zřízení věcného břemene k pozemku parc. č. 508/1 v katastrálním území R. u L. n. B., jehož vlastníky jsou J. D. a Mgr. A. P. Rozhodnutí bylo odůvodněno obdobně jako výše uvedené rozhodnutí Okresního úřadu v Přerově ze dne 5. 8. 2002, čj. RR-628/880/02.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 2. 2003, č. j. 22 Ca 422/2002 - 33, byla všechna uvedená rozhodnutí Okresního úřadu v Přerově i jim předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušena pro vady řízení a věci vráceny k dalšímu řízení Krajskému úřadu Olomouckého kraje, na něhož přešla působnost zaniklého Okresního úřadu v Přerově a jenž v dalším řízení vystupuje v pozici žalovaného. Soud uvedl, že z obsahu žalobcových návrhů bylo zřejmé, že se žalobce domáhal zřízení věcných břemen podle § 91 odst. 3 zákona o telekomunikacích; z návrhu však nebyly patrné další náležitosti stanovené § 110 a násl. stavebního zákona a § 46 vyhlášky č. 132/1998 Sb. Pokud nebylo v důsledku

nevyjasněných vlastnických vztahů zřejmé, proti kterým osobám vyvlastnění směřuje a nebyl tedy znám okruh účastníků řízení, nebyly předloženy důkazy o tom, že pokusy o získání práv k pozemkům dohodami byly bezvýsledné a nebyly předloženy akceptovatelné návrhy náhrad, nebyly podle názoru krajského soudu splněny procesní podmínky pro vydání meritorních rozhodnutí. Posouzení důvodnosti návrhů na vyvlastnění bylo podle soudu předčasné. Zásadu hospodárnosti řízení, na niž odkazovala argumentace správních orgánů, nelze podle soudu nadřazovat zásadě zákonnosti. Soud uvedl, že po odstranění nedostatků návrhů postupem podle § 19 odst. 3 spr. ř. by mohl stavební úřad posoudit návrhy z hlediska § 108 a násl. stavebního zákona. Soud dále uvedl, že odvolací správní orgán pochybil, když neshledal nezákonným postup správního orgánu prvního stupně, přičemž použil shodnou argumentaci spočívající v absenci veřejného zájmu ve smyslu § 108 odst. 1 stavebního zákona. Soud proto napadená rozhodnutí obou stupňů zrušil a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž uvedl, že věc neměl rozhodovat správní soud, nýbrž soud rozhodující v občanském soudním řízení a odkázal na rozhodovací praxi Krajského soudu v Brně. K meritu věci žalovaný uvedl, že soud měl rozhodnutí přezkoumávat z hlediska žalobních bodů, tj. z hlediska tvrzené nesprávné interpretace zákonných podmínek pro omezení vlastnického práva věcným břemenem. Podle žalovaného správní orgány nepochybily, neboť interpretace zákonných podmínek tak, že zřízení věcného břemene dohodou je možné jen před zahájením stavby, avšak rozhodnutím stavebního úřadu je možné zřídit věcné břemeno kdykoliv, tedy též po provedení stavby, je neudržitelná a bez opory v zákoně. Stěžovatel považuje za absurdní závěr krajského soudu, podle něhož nemusí mít stavebník upraven poměr k pozemku již před zahájením stavby a stačí dodatečně požádat stavební úřad o vyvlastnění; takový závěr implikuje nerovnost mezi vlastníky, kteří nejsou ochotni se se stavebníkem dohodnout a vlastníky, kteří se se stavebníkem dohodli. Není-li upraven vztah stavebníka k cizímu pozemku, jde o stavbu na cizím pozemku ve smyslu § 135c občanského zákoníku, u níž může o vyvlastnění rozhodovat pouze soud. Protože jinou nezákonnost žalobce netvrdil, měl krajský soud přezkoumat rozhodnutí toliko z hlediska interpretace těchto zákonných podmínek pro vyvlastnění a nikoliv z jiných důvodů. Proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 2. 2003, č. j. 22 Ca 422/2002 - 33, zrušil a žalobu odmítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti vyslovil názor, že rozhodnutí o vyvlastnění je činěno výlučně na základě aplikace veřejnoprávních předpisů. Stavebník by měl mít podle žalobce před zahájením stavby upraven poměr k pozemku, absence úpravy práv k pozemku však neznamená, že stavební úřad nebude plnit své zákonné povinnosti. Je věcí vlastníka pozemku, jak intenzivně bude zásah do svých vlastnických práv vnímat a jak je bude řešit. Stavební úřad nemůže předjímat rozhodnutí vlastníka ani mu vnucovat určitý způsob řešení. Žalobce uvedl, že nerozumí argumentu žalovaného, že názor Krajského soudu v Ostravě implikuje nerovnost mezi vlastníky. Vlastník pozemku měl podle žalobce v daném případě v rámci územního řízení k dispozici nástroje, jimiž mohl zabránit realizaci stavby podzemního vedení telekomunikační sítě na svém pozemku; obsah věcného břemene je dán zákonem o telekomunikacích a rozsah věcného břemene pravomocným územním rozhodnutím. Žalobce dále upozornil na to, že obsah věcného břemene směřuje zejména do budoucnosti, neboť upravuje provoz a údržbu podzemního vedení telekomunikační sítě žalobcem. Argument žalovaného, že požadavek podle § 110 odst. 1 stavebního zákona, obsažený též v § 128 občanského zákoníku, že k vyvlastnění může dojít pouze za předpokladu, že cíle vyvlastnění nelze dosáhnout jiným způsobem, a tímto způsobem je možné zřídit věcné břemeno rozhodnutím soudu podle § 135c občanského zákoníku,

postrádá základy logického uvažování. Stavební úřad podle žalobce nemůže přenášet své zákonné povinnosti na soud. Žalobce navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2003, č. j. 3 As 5/2003 - 61, byl rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 2. 2003, č. j. 22 Ca 422/2002 - 33, zrušen a žaloba odmítnuta s tím, že se v souzené věci jedná o věc vyplývající ze soukromoprávních vztahů a proto patří do pravomoci soudů rozhodujících v občanském soudním řízení.

Usneseními zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů ze dne 18. 10. 2005, č. j. Konf 34/2005 - 15, ze dne 16. 11. 2005, č. j. Konf 33/2005 - 9, ze dne 8. 12. 2005, č. j. Konf 37/2005 - 14 a ze dne 28. 2. 2006, č. j. Konf 3/2006 - 5, byl rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2003, č. j. 3 As 5/2003 - 61, zrušen a bylo rozhodnuto o tom, že příslušným vydat rozhodnutí v předmětných věcech je soud ve správním soudnictví.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Ačkoliv stěžovatel svá tvrzení nepodřadil pod žádné ustanovení soudního řádu správního, lze je podle obsahu subsumovat pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož je možné kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. K námitkám směřujícím k požadavku na odmítnutí žaloby Nejvyšší správní soud odkazuje na důvody, jež jsou uvedeny ve výše uvedených usneseních zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, jímž je zdejší soud při svém rozhodování nadále vázán. Z těchto rozhodnutí vyplývá, že žalobou napadená rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zřízení věcného břemene nejsou rozhodnutími správního orgánu v soukromoprávní věci, nýbrž že je dána pravomoc soudu, aby v režimu soudního řádu správního přezkoumal taková rozhodnutí ve správním soudnictví, protože jde o věc veřejnoprávní.

Ohledně námitek týkajících se naplnění zákonných podmínek pro použití institutu vyvlastnění poté, kdy stavba na cizím pozemku již byla realizována – což bylo další a stěžejní námitkou kasační stížnosti – je zapotřebí zdůraznit, že krajský soud v souzené věci neposuzoval zákonnost tohoto právního názoru správních orgánů, nýbrž rozhodnutí Okresního úřadu v Přerově i rozhodnutí správních orgánů prvního stupně jim předcházející zrušil pro vady řízení; krajský soud se tedy nezabýval meritorním hodnocením uvedené právní otázky, proto se jimi originálně nemůže zabývat ani Nejvyšší správní soud. Pro informaci je třeba uvést, že pokud jde o posouzení právního názoru, zda je možné žádat o vydání rozhodnutí ve věci zřízení věcného břemene poté, kdy stavba již byla realizována, touto otázkou se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 24. 3. 2005, č. j. 5 As 11/2003 - 66, publikovaném pod č. 630/2005 Sb. NSS.

Ohledně námitky stěžovatele, že se krajský soud měl žalobou zabývat pouze v rámci žalobních bodů a nikoliv z jiných důvodů, je vhodné připomenout, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je ovládáno zásadou dispoziční, která je však v některých případech prolomena; soudní řád správní umožňuje v § 76 odst. 2 s. ř. s. i bez návrhu konstatovat nicotnost rozhodnutí správního orgánu. Judikatura správních soudů pak dovodila další případy prolomení dispoziční zásady, mezi něž patří i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2003, č. j. 2 Azs 23/2003 - 39, publikovaný pod č. 272/2004 Sb. NSS, podle něhož *„jestliže účastník v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nenamítá vady řízení uvedené v ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., soud přihlédne z úřední povinnosti k existenci takových vad jen za předpokladu, že jsou bez dalšího patrné ze správního spisu a zároveň se jedná o vady takového charakteru a takové míry závažnosti, že brání přezkoumání napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů“*. Krajský soud byl z tohoto důvodu oprávněn zkoumat i nad rámec žalobních bodů, zda řízení předcházející vydání napadených rozhodnutí nebyla zatížena vadami, jež mohly mít vliv na jeho zákonnost. Pokud takové vady bránící přezkoumání napadených rozhodnutí konstatoval, nelze mu s ohledem na citovaný judikát vytýkat, že se striktně neřídil jen žalobními body. S ohledem na shora uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitky stěžovatele v kasační stížnosti nejsou důvodné, a proto kasační stížnost žalovaného jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto mu soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. přiznal právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil v řízení o kasační stížnosti, vůči žalovanému. Nejvyšší správní soud úspěšnému žalobci přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – sepsání vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 7. 5. 2003 – ve výši 1000 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů], a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 1075 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

